

Klimarådet

Materiale til uddybning af Klimarådets anbefalinger ved Klima-, Energi og Forsyningsudvalgets høring om en drivhusgasafgift i landbruget den 23. november 2023

Klimarådet takker for muligheden for at uddybe tankerne bag vores to indlæg ved Klima-, Energi og Forsyningsudvalgets høring om en drivhusgasafgift i landbruget den 23. november 2023.

I det følgende skal vi kort redegøre for pointerne fra diverse analyser fra Klimarådet vedrørende en afgift på landbrugets CO₂e-udledninger, som der er redegjort nærmere for i det fremsendte materiale. Der er fremsendt følgende:

- Analyse i 2016: Effektive veje til drivhusgasreduktion i landbruget
- Hovedrapport 2020: Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion
- Statusrapport 2022 (afsnit 6.3, s. 151)
- Statusrapport 2023 (afsnit 4.4, s. 156)
- Analyse i 2023: Landbrugets omstilling ved en drivhusgasafgift
- Kronik i november 2023: Hvordan sikrer vi, at landbruget kommer helt i mål med de aftalte drivhusgasreduktioner.

I **Effektive veje til drivhusgasreduktion i landbruget** fra 2016 fastslås det, at det ikke vil være muligt at indføre en omkostningseffektiv regulering af landbrugets udledninger uden et bedriftsregnskab, som viser kilderne til drivhusgasudledninger fra den enkelte bedrift. Et sådant bedriftsregnskab kan således danne grundlag for en afgiftspålæggelse af udledningerne. I analysen demonstreres det, hvordan der kan opstilles et bedriftsregnskab, og der præsenteres en prototype. Denne prototype har bl.a. givet grundlag for efterfølgende arbejde i andre fora omkring udvikling af et reguleringsgrundlag.

I **Statusrapport 2022** gennemgås de forskellige komponenter, som en afgiftsregulering af landbrugets udledninger bør indeholde. Det påpeges, at en afgift kan indføres i flere tempi i takt med at afgiftsgrundlaget udvikles. Det påpeges også, at det er centralt, at afgiftsmodellen afspejler effekterne af tiltag til reduktion af udledningen, så der gives den rette tilskyndelse til at iværksætte reduktionstiltag.

Det fastslås, at der bør indføres en generel afgift på drivhusgasser, som kan levere et væsentligt bidrag til at opfylde 70-procentsmålet på omkostningseffektiv vis, og at regeringen snarest muligt annoncerer et sigtepunkt for afgiften i 2030. Afgiftsmodellen kan indeholde et bundfradrag i afgiftsbetalingen med henblik på at reducere potentielt uønskede effekter for at tage samfundsmæssige hensyn i henhold til klimalovens guidende principper. Klimarådet har beskrevet et såkaldt produktionsafhængigt bundfradrag i sin **hovedrapport "Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion" fra 2020**. Dette fradrag svarer reelt til et produktionstilskud, som modregnes i afgiftsbetalingen.

Sidst peger Klimarådet i Statusrapport 2022 på behovet for, at regeringen arbejder for en ambitiøs og omkostningseffektiv fælles regulering i EU af udledninger fra landbrug og arealanvendelse.

I **Statusrapport 2023** drøftes sammenhænge mellem en afgift og mulige tilskud. I udgangspunktet anbefales det – ligesom i Klimarådets øvrige udgivelser og anbefalinger – at en afgift skal være den primære drivkraft, som giver incitament til reduktion af udledningerne. Men ønsker man at afbøde nogle af de økonomiske konsekvenser for landbrugerne, kan der understøttes med tilskud. Disse tilskud skal så vidt muligt være teknologineutrale, men som minimum have en karakter, hvor de ikke står i vejen for opnåelse af de langsigtede klimamål. Tilskuddet skal således ikke indrettes med henblik på at kompensere de landbrugere, der taber mest på en afgift, hvilket i så fald netop ville stå i vejen

for en strukturel omstilling. Der redegøres også for, hvordan samspillet mellem afgift og tilskud kan give et samlet incitament, som overstiger størrelsen af afgiften.

Desuden redegøres der for, at en afgift både skal tilskynde til reducerede udledninger via teknisk omstilling, via strukturel omstilling og via udvikling af nye tekniske omstillingselementer og produktionsformer. I Statusrapport 2023 uddybes desuden en række af de pointer, som blev introduceret i Statusrapport 2022.

I **Landbrugets omstilling ved en drivhusgasafgift** belyses konsekvenserne ved at indføre en drivhusgasafgift på udledningerne i landbruget i en fordelingsøkonomisk analyse. Det belyses, hvordan forskellige bedriftstyper kan udnytte kendte teknologier, og dermed hvor store reduktioner af drivhusgasudledninger, der kan opnås, og størrelsen af de økonomiske omkostninger for landbrugerne.

Analysen tager udgangspunkt i bedriftsdata for 1400 bedrifter i Danmarks Statistiks landbrugsregnskabsstatistik. For hver bedrift beregnes de forventede drivhusgasudledning med anvendelse af samme metode, som benyttes ved Danmarks officielle indrapportering til IPCC. Samtidig knyttes en række tekniske omstillingselementer til de enkelte bedriftstyper og de reducerede udledninger ved en afgift på 750 kr/tCO₂e beregnes ud fra en driftsøkonomisk optimering. Udover at analysen belyser de fordelingsøkonomiske effekter af en afgift på tværs af landbrugssektoren, demonstreres således også, hvordan et afgiftsgrundlag kan opstilles ud fra eksisterende bedriftsdata og emissionsopgørelser.

I kronikken **Hvordan sikrer vi, at landbruget kommer helt i mål med de aftalte drivhusgasreduktioner** sammenfattes de centrale pointer fra Klimarådet vedrørende regulering i landbruget. Udover ovennævnte fremhævede pointer beskrives det i kronikken bl.a., at EU-kravene for Danmark (ESR) er udformet som budgetmål for perioden 2021-2030 og stiller betydelige krav til hurtige reduktioner i landbruget, og ikke bare til betydelige reduktioner, når vi når 2030. Herudover ses også på en mulig afgift på klimabelastende fødevarer. En sådan forbrugsafgift vil imidlertid kun bidrage med beskedne reduktioner i landbrugets udledninger, da langt størstedelen af den danske produktion eksporteres, ligesom en stor del af forbruget i Danmark importeres. En forbrugsafgift er således ikke effektiv i forhold til at nå 70 pct. målet i 2030 og til at opfylde EU-kravene, men kan påvirke danskernes kostvaner og dermed det globale klimaaftryk.

Afslutningsvis skal vi bemærke, som **refleksion på synspunkter fra øvrige oplægsholdere**, at der efter vores opfattelse er grundlag for at pålægge en drivhusgasafgift på landbruget, og man skal være åben over for muligheden for løbende at forbedre systemet, efter afgiften er annonceret og implementeret. Vi vurderer, at en afgift bør være det foretrukne incitamentsskabende styringsmiddel, men at der samtidig kan arbejdes for at landbruget kommer ind under EU's ETS. På den vis sidestilles landbruget med industrien, hvor den nationale afgift er koordineret med EU's ETS, og hvor kun en del af betalingen for kvoter i industrien giver nedslag i drivhusgasafgiften.

Henvisning til de omtalte udgivelser fra Klimarådet

<https://klimaraadet.dk/da/nyhed/hvordan-sikrer-vi-landbruget-kommer-helt-i-maal-med-de-aftalte-drivhusgasreduktioner>

<https://klimaraadet.dk/da/rapport/statusrapport-2023>

<https://klimaraadet.dk/da/analyse/landbrugets-omstilling-ved-en-drivhusgasafgift>

<https://klimaraadet.dk/da/rapport/statusrapport-2022>

<https://klimaraadet.dk/da/rapport/kendte-veje-og-nye-spor-til-70-procents-reduktion>

<https://klimaraadet.dk/da/analyse/effektive-veje-til-drivhusgasreduktion-i-landbruget>